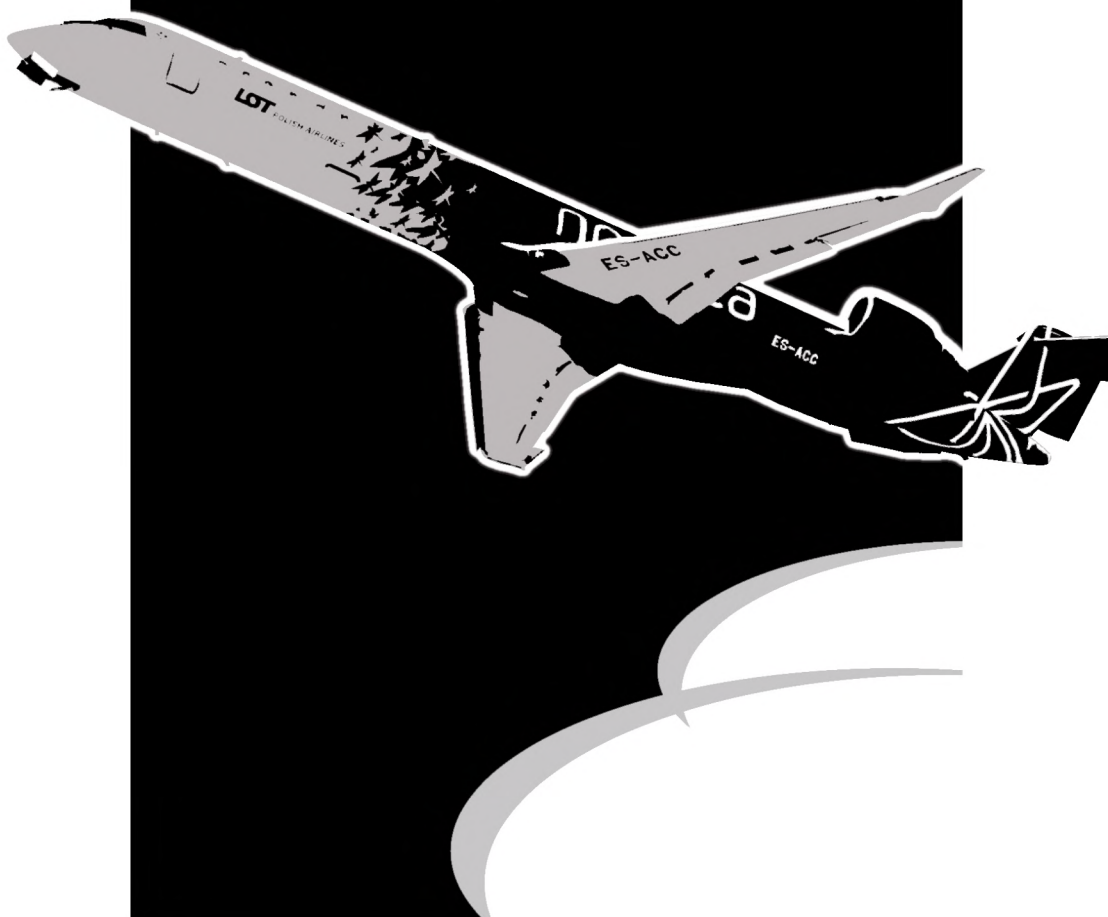

LENNUNDUSAASTA 2016

Lennundusaasta 2016

“Lennundusaasta 2016” on kokkuvõte Eesti lennunduses aasta jooksul toimunud, kajastatud on tähtsaid sündmusi ka mujalt maailmast. Osahing Aeropress annab alates aastast 2002 sellise kogumiku välja igal aastal.

Teist korda vahetub Lennundusaasta kaanepilt. Nordica esimese aasta tulemused ja alanud koostöö Poola lennukompaniiga LOT lubavad loota, et ka edaspidi saab lennata „otse ja omadega“.

Aeropress tänab abi eest Priit Palumaad EEList, Eelika Tootsit Lennuakadeemiast, Mati Meost Eesti Lennundusmuuseumist, Rita Treimuthi Lennuliiklusteeninduse ASist ja Imbi Otsa Lennuametist.

You can obtain English summary in pdf-format, if you send a request to:
kylliki.luczkowski@mail.ee

Koostaja Teodor Luczkowski

Kaane ja värvisektsiooni kujundanud Kaido Soorsk

Trükk Grano Digital AS

© Aeropress 2017

ISSN 1406-9385

Sisukord

Eesti Lennuamet	4
Lennuliiklusteeninduse AS (EANS).....	6
Eesti Õhuvägi	7
PPA Lennusalk	8
Eesti Lennuakadeemia.....	9
Eesti Lennundusmuuseum.....	9
Eesti Erapilootide Liit.....	10
Magnetic MRO.....	10
Lennufirmad	11
Nordic Aviation Group/Nordica.....	11
Smartlynx Estonia	12
Avies.....	12
Transaviabaltika	13
Panaviatic	13
Airest	13
Pakker Avio.....	13
Nordic Aviation Academy.....	14
Fort Aero AS	14
Tackmer Air	14
Lennujaamad ja lennuväljad	14
Tallinna Lennujaam.....	15
Tartu Lennujaam	19
Kuressaare Lennujaam	19
Kärdla Lennujaam	20
Pärnu Lennujaam.....	20
Maailm.....	20
Lennukitööstus	20
Lennundusnäitused.....	21
Suuremad reisi- ja transpordilennukite tellimused	22
Esmalennud	23
Lennuõnnetused.....	24
Ilmunud raamatud.....	27

Eesti Lennuamet

Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi valitsemisalas tegutsev Lennuamet teostab tsiviillennunduse riiklikku järelevalvet ja vastutab Eesti riigi poolt lennuohutusosalaste rahvusvaheliste kohustuste täitmise eest. Lennuameti peadirektor on Kristjan Telve.

Tsiviilõhusõidukite riiklik register

Suurematest lennukitest täienes register ühe Nordica värvides Bombardier CRJ900ga (ES-ACG) ja ühe Airesti Saab 340ga (ES-LSI). Estonian Airi liisitud Embraere registris enam ei ole. Uueks väikelennukiks Eestis on DA62 ES-KEN, uueks kopteritüübiks Oleg Grossi ettevõttele kuuluv EC130 ES-HOG.

Registreeritud tsiviilõhusõidukid 2016. aasta alguse- ja lõpu seisuga

	jaanuar 2016	detsember 2016
Lennukid stardimassiga üle 5700 kg		
Airbus 320	3	2
Bombardier CRJ900	5	6
Beechjet 400	1	2
Cessna 750	1	1
Embraer 170	4	0
Falcon 900	1	1
Hawker 750	1	1
BAe Jetstream 31/32	5	5
L-410	2	2
Learjet 31	1	1
Learjet 60	6	4
SA 227 Metro III	1	1
Saab 340	8	9
Kokku lennukid stardimassiga üle 5700 kg	39	35
Väikelennukid		
Aero Commander 500	1	1

Aeroprakt A-22	1	1
Antonov An-2	4	4
Beechcraft 35	0	1
Cessna 150/152/172	13	12
Cessna 208 Caravan	1	1
Challenger 2	1	1
Cirrus SR 22	1	1
CTLS-ELA	1	1
Diamond DA62	0	1
Dyn Aero MCR-4S	1	1
Ekolet JK-05 Junior	1	0
EV-97 Eurostar	2	2
Hawker Beechcraft A36AT	1	1
Ikarus C42	2	2
Jodel	1	1
L-39 Albatros	20	18
MS 894	1	1
Partenavia P68	1	0
Piper PA-28 Cherokee	2	2
Piper PA-31 Navajo	1	1
Piper PA-34 Seneca	1	1
Renegade Spirit	1	1
Sky International A-1B	1	1
UFM 13	1	1
Wilga 35	7	7
Kokku väikelennukid	67	64
Helikopterid		
Agusta Westland AW139	3	3
Enström 480	2	2
EC 130	0	1

Exec 162F	1	0
Robinson R22	1	1
Robinson R44	4	5
Schweizer 269 (300)	1	1
Kokku helikopterid	12	13
Purilennukid	27	26
Motopurilennukid	16	16
Autožiirid	2	2
Õhupallid	8	8

Lennuohutus

2016. aastal registreeriti Euroopa Ohutusjuhtumite Keskandmebaasis Eesti poolt kokku 543 juhtumit. Neist üks oli lennuõnnetus ja kaks tõsist lennu-identsidenti.

29. juulil süttis Kuusiku lennuväljal langevarjuklubi Dropzone An-2 LY-APV parem tiib. Tuli kustutati kiiresti, keegi viga ei saanud ja lennuk tehti korda augustis.

23. juunil pidid Õhuväe kaks lennukit L-39 Albatros tegema Võidupäeva puhuks korraldatud ülelennul Rakvere kohal vältimismanöövri, et mitte kokku põrgata Saksamaal registreeritud väikelennukiga EV-97.

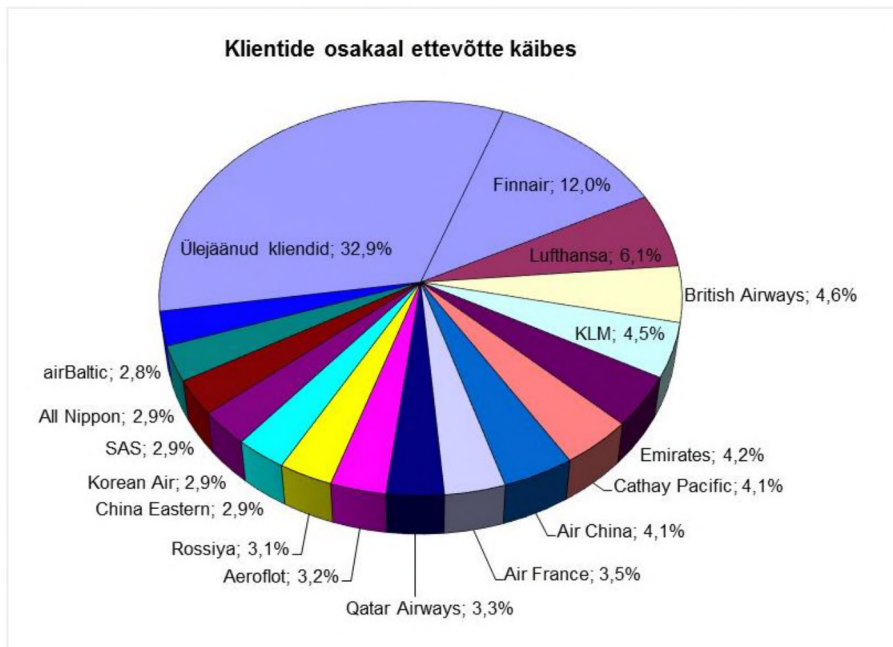
7. veebruaril tekkis Tallinnast Kiievisse lennanud Nordica lennuki piloodikabiini aknasse mõra, mis ei takistanud Kiievis maandumist. Küll aga tuli tühistada tagasilend. 23. augustil pöördus tarkvararikke tõttu Tallinnast Rijekasse suundunud Nordica lennuk veerand tunni pärast tagasi Tallinna. 29. augustil Pariisist Tallinna teel olnud Nordica CRJ900 maandus pardaarvuti rikke tõttu Kopenhaagenis.

Lennuliiklusteeninduse AS (EANS)

Lennuliiklusteeninduse AS asutati 1997. aastal, kõik aktsiad kuuluvad riigile. Juhatuse esimees on Tanel Rautits. Töötajate arv 2016. aasta lõpus oli 192.

Teist aastat järjest ületati kahesaja tuhande lennu piir. Kokku teenindati 2016. aastal 206 563 lendu ehk keskmiselt 564 lendu päevas. Kasv eelmise

aastaga võrreldes oli 3,1%, sealhulgas ülelendude osas 4,5%. Ülelennud moodustasid 78% lendudest. Tihedaima lennuliiklusega päeval toimus 717 lendu. Müügitulu oli 27,1 miljonit eurot (kasv 1%) ja puhaskasum 8,3 miljonit. Suurimaks kliendiks on jätkuvalt Finnair, oluliste klientide sekka lisandus Emiratesi kõrval teinegi lennukompanii Lähis-Idast, Qatar Airways.

Eesti Õhuvägi

Eesti õhuväe ajalugu loetakse 21. novembrist 1918, kui inseneripataljoni juurde loodi lennupoolrood. Õhuvägi taasloodi 16. detsembril 1991. Õhuväe ülem on kolonel Jaak Tarien.

Õhuväe kasutuses on kopterid Robinson R44, lennuk An-2 ja osalus NATO SAC (*Strategic Airlift Capability*) programmi raames 12 riigi ühiselt hangitud transpordilennukites C-17A Globemaster III. Sihitajate koolituseks on renditud firmadelt Aerohooldus ja SKY LLC kaks õppereaktiivlennukit L-39 Albatros. Suvel otsustas Õhuvägi keelduda USA kingiks pakutavast kahest transpordilennukist C-23B+ Sherpa, nende asemel kaalutakse kahe M-28 Skytruck hankimist.

Lennubaas paikneb Ämari lennuväljal, kus on 45-meetri laiune rada 06/24 pikkusega 2750 meetrit. Lennubaasi ülem on kolonelleitnant Rauno Sirk.

Õhuturbemissioonil baseerusid Ämaris jaanuarist aprilli lõpuni Belgia hävitajad F-16AM, ajavahemikus mai-august Suurbritannia ja september-detsember Saksamaa Eurofighterid.

Aprillis toimunud õhuväeharjutustel Ramstein Alloy I osalesid Leedus baseeruvatele Hispaania Eurofighteritele lisaks Soome hävitajad F/A-18 ja Poola F-16, samuti saabusid Eestisse NATO luurelennuk E-3A AWACS ja Leedu transpordilennuk C-27. E-3A külastas Ämari lennuvälja ka 11. oktoobril.

2. mail algas kolm nädalat kestnud õppus Kevadtorm, mis tõi Eestisse lennuvahenditest kopterlennukid V-22 Osprey, tavakopterid CH-47 Chinook ning hävitajad F-15 ja Su-22. 13. juunil algas õppus Saber Strike, milles osales ka USA pommitaja B-52 ja kopterid AH-64 Apache. USA ründelennukid A-10 harjutasid maandumist ja õhkutõusmist Jägala-Kärevete maantee laiendusel. Augustis peeti esimest korda Eestis õhuvõitlusõppused, milles osalesid 16 USA hävitajat F-15C ja brittide Eurofighterid ja Õhuväe õppelennukid L-39.

10. septembril tegid kaks lennukit C-17 lennu Itaaliast Eestisse. Pardal olnud sada USA dessantväelast lõpetasid lennureisi langevarjuhüpetega Nurmsi lennuväljale.

PPA Lennusalk

Lennusalk moodustati 1. septembril 1994. aastal Piirivalveameti Lennu-eskadrilli baasil, nüüd kuulub ta Politsei- ja piirivalveameti koosseisu. Lennusalga juht on Kalmer Sütt.

Lennusalgal on kolm kopterit AW139, üks Enström 480 ning kaks lennukit L-410UVP ja üks Cessna 172. Septembris otsustas valitsus, et L-410 asemel soetatakse seirelendudeks Beechcraft King Air 350.

Aastatel 1996-2006 Lennusalgas teeninud kopter Mi-8T ES-PMC viidi 16. novembril Murastest Tallinna Lennusadamasse muuseumieksponaadiks.

Eesti Lennuakadeemia

Eesti Lennuakadeemia on riiklik rakenduskõrgkool, mis asutati 1993. aastal Tartu Lennukolledžina. 2014. aastast on akadeemia rektor Jaanus Jakimenko.

Eesti Lennuakadeemia lõpetajad 2016. aastal

Lennuliiklusteeninduse eriala – rakenduskõrgharidusõpe:

Erik Aas, Erki Aljama, Teele Kohv, Roland Martin, Maarja Rüütmann.

Lennunduse side- ja navigatsioonisüsteemide käitamise eriala – rakenduskõrgharidusõpe:

Angela Aardma, Joel Hainsalu, Martin Kelement, Alar Kööbi, Kati Randmäe, Rege Raudsepp, Priit Sulamägi, Lauri Tubarik, Käthlin Uustalu, Mikhail Zahharov.

Eriala: õhusõiduki juhtimine – rakenduskõrgharidusõpe:

Mihkel Gill, Lembitu Lükk, Heidi Mesipuu (cum laude), Madis Metsanurk, Martin Orumaa, Allar Plaksi, Kaspar Puksand, Rauno Raju (cum laude), Kalev Tarma.

Eriala: lennundusettevõtte käitamine – rakenduskõrgharidusõpe:

Toomas Ender, Silver Hunt, Kevin Soon, Allar Teder.

Eriala: õhusõiduki ehitus ja hooldus – rakenduskõrgharidusõpe:

Stansilav Daletski, Siim Härmann, Kristjan Kiiker, Allar Lauk, Tõivo Nerep, Peeter Soasepp, Andre Truuts, Rebeka Tsäro.

Eesti Lennundusmuuseum

Tartu Lennundusmuuseum avati 2002. aastal, alates detsembrist 2008 kannab ta nime Eesti Lennundusmuuseum. Muuseumi algataja ja juht on Mati Meos.

Muuseumil on 450 m² ekspositsioonipinnaga peahoone ning välisväljak. Muuseumi külastajatele olid aasta alguses tutvumiseks reisilennukid Tu-134A, Jak-40 ja An-2, sõjalennukid F-104 Starfighter, Saab Lansén, Draken, Viggen, Mirage III, MiG-21, MiG-23, Su-22 ja Su-24, õppelennukid Hawk, L-29, L-39 ja TS-11, väikelennukid Wilga-35 ning kopterid Schweizer 300, Mi-2 ja Mi-8. 2016. aastal lisandusid Vene tipphävitaja MiG-25 ja kopter Ka-26.

Eesti Lennupäevad toimusid Lennundusmuuseumis seekord 4. ja 5. juunil. Muu hulgas toimusid eksmaailmameistri Jurgis Kairyse, tema grupi Air Bandits ja Scandinavian Airshow lennuki THOR akrobaatlennud ning taevaletajates näidati tiivalkõndijate etendust „Catwalk“. Küllastajate arv 13 000 tähendas lennupäevade rekordilist menu.

Lennupäevade programmis oli Eesti Langevarjuklubi lennuki Pilatus PC-6 maandumine muuseumi lennuväljakul.

Eesti Erapilootide Liit

Eesti Era- ja Harrastuspilootide Liit asutati 8. jaanuaril 2003. aastal, aastast 2014 on kasutusel nimi Eesti Erapilootide Liit (EEL). EEL juhatuses on Priit Palumaa (president), Hendrik Agur (asepresident) ja Raul Reap (peasekretär).

2016. aastal toimunud ürituste seas olid 14. juunil küüditatute mälestuseks Tallinna kohal korraldatud erapilootide grupilend (viis väikelennukit ja kaks kopterit) ja Karksi kümnendad lennupäevad 6.-7. augustil.

Magnetic MRO

Tallinna lennuvälja territooriumil asuv lennukihooldusfirma alustas tegevust 2002. aastal Estonian Airi lennukite hooldamisega ning siis tunti teda kui Air Maintenance Estonia. 2010. aastal sai firma omanikuks Baltcap. Viimastel aastatel on firma jõudsalt kasvanud ja 2016. aasta käive oli 50 miljonit eurot. Alates 1. detsembrist 2016 on firma juhiks Risto Mäeots.

2016. aastal alustati Magnetic MRO värvimisangaari ehitust, mis valmib 2017. aasta lõpus.

Magnetic MRO hooldusangaari ees võib näha lennukeid mitmesugustest riikidest. Pildil Nigeeria lennukompanii Air Peace Boeing 737-300.

Lennufirmad

Nordic Aviation Group/Nordica

Riigile kuuluv Nordic Aviation Group asutati Eesti valitsuse otsusega 25. septembril 2015. Firma juhtkonnast lahkus jaanipäeval Erik Sakkov, juhina jätkab Jaan Tamm.

Tütarfirma Regional Jet OÜ (EE) omab lennuettevõtja sertifikaati ning opereerib kahe lennukiga CRJ700 ja nelja suurema CRJ900-ga. Lisaks lendasid Nordica liinidel vajadusel bmi regionali ERJ-145, NextJeti ATP ning Carpatairi ja Trade Airi Fokker 100. Püsisihtkohad Tallinnast olid Amsterdam, Berliin, Brüssel, Kiiev, München, Oslo, Stockholm, Trondheim, Viin ja Vilnius. Nordica korraldada olid ka liinid Kopenhaagenist Groningeni ja Örebro, millel lendasid bmi regionali ERJ-145.

Kuni novembrini toimus koostöö Adria Airwaysiga ja Nordica lennud toimusid Sloveenia lennukompanii koodidega.

Aasta alguses sai Nordica CRJ700 ES-ACF esialgu tagasihoidlikult valge kujunduse.

11. märtsil tutvustati reklaamiagentuuri Optimist loodud visuaalset kujundust, nime Nordica ja kiilikujulist logo, mis kantakse ka lennukite sabakiilule.

Märtsist alustati lendudega Berliini ja Viini, Münchenisse lisati teine igapäevane lend. Kavatsesi avada lennuliin Edinburgi Šotimaal, kuid vähese huvi tõttu otsustati sellest loobuda. Suviste lennuliinide seas oli Tallinn-Odessa (28. mai – 29. oktoober, 1-2 korda nädalas), Nice ja Split.

4. novembril teatas Nordica koostöö alustamisest Poola lennukompaniiga LOT, ühtlasi omandas LOT 49% Nordica tütarfirmast Regional Jet OÜ. 19. novembrist alustati lendamist Adria (JP) asemel LOTi (LO) koodidega. Ajutiselt tõi LOT Nordica liinide teenindamiseks ühe oma lennukitest Embraer 175 baseeruma Tallinna.

Smartlynx Estonia

Lõunanaabrite lennufirma Smartlynx Eesti tütarfirma (MYX) tegutseb alates 2012. aastast. Smartlynx Estonia teeb tšarterlende lennukitega A320 Tallinnast populaarsetesse puhkuse veetmise kohtadesse.

Avies

1991. aastal asutatud eralennufirma Avies (U3/AIA) kasutab reisilennukeid Jetstream 31 ja 32 ning ärilennukeid Learjet. Aviesi tegevjuht on Allan Soll.

Aviesi Jetstreamid teenindasid lennuliine Tallinnast Kärklasse, Kuressaarde ja Stockholmi kuni 1. aprillini, kui Lennuamet nende lennuettevõtja sertifikaadi kuueks kuuks või kuni vigade kõrvaldamiseni peatas. Avies pakkus ajutise lahendusena välja Poola lennufirma Sky Taxi Saab 340 kasutamist lendamiseks saartele, kuid ministeerium keeldus. Uus sertifikaat väljastati küll 3. augustil, kuid saarte liine teenindas siis juba lennufirma Transaviabaltika.

Transaviabaltika

Leedu lennufirma võitis mais mandri ja saarte vahelise lennuliinide teenindamiseks väljakuulutatud konkursi ning asendab neil liinidel lennufirmat Avies. Lennatakse alates 20. juunist põhiliselt varem Aviesi kasutuses olnud Jetstream 32-ga ES-

PJR, asenduslennukiks on leedulaste oma L-410UVP-E LY-AVA. Leping kehtib 2019. aasta mai lõpuni.

*Transaviabaltika L-410UVP
LY-AVA Kärkla lennuväljal.*

Panaviatic

2008. aastal loodud lennufirma AS Panaviatic (VPC) teeb tellimus- ja takso-lende. Kasutatakse ärilennukeid Cessna 750, Hawker 750 ning Learjeti mudeleid 31 ja 60. Firma tegevjuht on Aleksei Kulakovski.

Airest

2002. aastal loodud lennufirma Airest (AEG) kasutab lennuki Saab 340A kaubaversioone. 2016. aastal lisandus lennukiparki üheksanda lennukina 1986. aastal toodetud ES-LSI. Fimat juhib Jaanus Ojamets.

Airest osales saarte lennuliini konkursil, pakkudes 33-kohalist Saabi seni kasutusel olnud Jetstreamide asemele. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium leidis siiski, et suurema lennuki kasutuselevõtmine pole nendel liinidel õigustatud.

Pakker Avio

Pakker Avio asutati 1990. aastal firma Ergon LG baasil. Pakker Aviost sai esimene litsentseeritud eralennukool Balti riikides.

Kasutatavad lennukid on Piper PA-31 Navajo, Cessna 172 ning kopterid Robinson R22 ja Schweizer 269C. Pakker Avio teenuste hulka kuuluvad piloodikoolitus, vaatlus- ja patrull-lennud, samuti takso-, huvi- ja tellimus-lennud.

Nordic Aviation Academy

2014. aastal asutatud Tallinnas asuv lennukool, mis on välja kasvanud I Aeronautikaklubist. Kasutatakse lennukeid Cessna 150, Beechcraft BE33 ja Socata TB9 ning koptereid R44 ja Enström 480.

Fort Aero AS

Fort Aero AS omab lennuettevõtja sertifikaati Eestis alates 2013. aastast. Firma pakub lennuteenuseid reaktiiv-ärilennukitega Beechjet 400 ja Falcon 900.

2016. aastal alustati projektiga kutsumaks lennukiomanikke registreerima oma õhusõidukid Eestis. Projekti eestvedajaks on varem Estonian Air peapiloodina töötanud Mart Lubi.

Tackmer Air

2001. aastal tegevust alustanud Tackmer Airi kasutuses on lennuk Cessna 172M ES-FCC.

Lennujaamad ja lennuväljad

Riigile kuuluva aktsiaseltsi Tallinna Lennujaam kontserni kuuluvad Tallinna, Pärnu, Tartu, Kuressaare ja Kärkla lennujaamad. Tütarettevõttena tegutseb AS Tallinn Airport GH, mille põhitegevuseks on reisijate ja õhusõidukite maapealne teenindamine Tallinna ja Tartu lennujaamades.

2016. aasta äritulu kokku oli 46,8 miljonit eurot, sealhulgas müügitulu 36,9 miljonit. Puhaskasum 6,2 miljonit oli eelmise aasta tulemusest 19,5% suurem. Töötajate arv kontsernis oli aasta lõpus 607.

Veebruaris esitas lahkumispalve lennujaama 20 aastat juhtinud Rein Loik. 27. juunil valiti Tallinna Lennujaama uueks juhiks viieks aastaks Piret Mürk-Dubout, kes alustas tööd selles ametis 29. augustil.

7. detsembril allkirjastas Euroopa Investeeringispank lepingu 30 miljoni € laenamiseks Tallinna Lennujaama laiendus- ja uuendustöödeks. Investeeringute kogumahuks aastatel 2016-2020 on kavandatud ligi 130 miljonit eurot.

⬆ Lennukite An-2 arv on registris kahanenud neljale. Üks allesjäänutest on Sõjaväe Langevarjuklubi ES-BAB.

⬅ Nordica lisas oma lennukiparki kuuenda lennuki, milleks on Bombardier CRJ900 ES-ACG.

Uus lennukitüüp Eesti tsiviilõhusõidukite registris on Diamond DA62 ES-KEN.

Nordica CRJ900 ES-ACB
oli mõnda aega üleni valge,
vaid koostööpartneri
Adria kirjaga.

Reaktiivmootoritega ärilennukeid on
Eesti registris viimastel aastatel
kümmekond, Beechjet 400A ES-CMK on
üks neist.

Estonian Air ja Nordica kasutasid 1990. aastal toodetud NextJeti lennukit ATP SE-LLO sageli oma liinidel Tallinnast Stockholmi, Vilniusesse ja ka mujale. Tegemist on sama lennukiga, mis aastatel 2006-2007 kandis Eesti registritunnust ES-NBA.

Eesti Lennuakadeemia
lõpetajad 2016.
aastal.

Foto: Lennuakadeemia

Eesti Lennupäevade avapäeval esitleti Lennundusmuuseumi uut eksponaati, kolmekordse helikiirusega lennanud Vene hävitajat MiG-25.

⬆ Nordic Aviation Academy suurim kopter on viiekohaline Enstrom 480B ES-HEL.

➡ Teine 2016. aastal lisandunud õhusõiduk Lennundusmuuseumis on kopter Ka-26.

⬇ Kuigi militaarlendude toimumispaigaks on nüüd põhiliselt Ämari lennuväli, lendavad aeg-ajalt Tallinna Ülemiste lennuväljalt üle NATO hävitajad ja maanduvad transpordilennukid, nagu ka pildil olev Briti tankerlennuk Airbus Voyager.

Transaviabaltika kasutas
saartele lendamiseks
peamiselt lennukit Jetstream
32 ES-PJR.

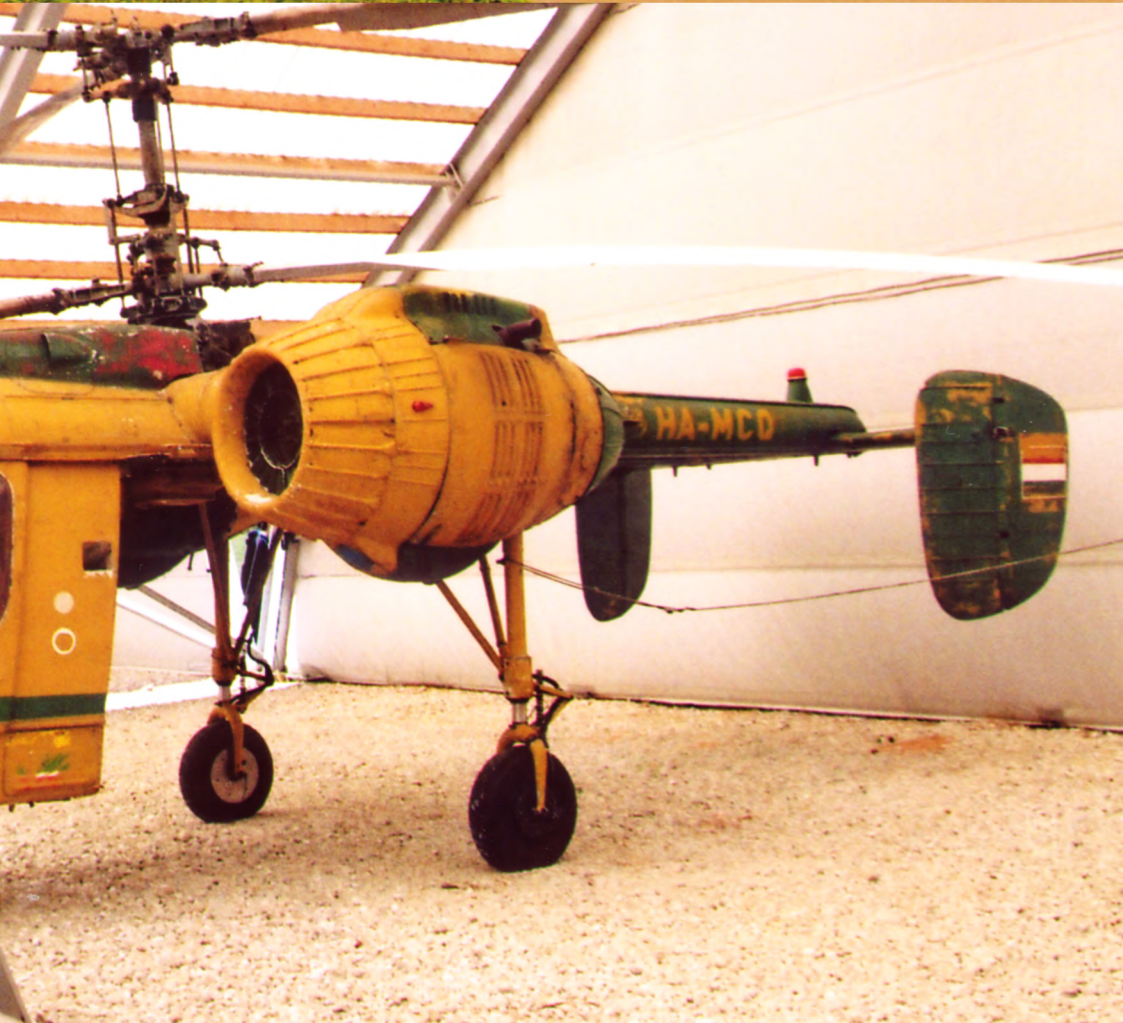

Foto: airBaltic

⬆ Bombardier CS300 esmakasutaja on airBaltic, sügisel tehti tutvumislende tulevastele sihtlennuväljadele. Tallinnas oli CS300 5. oktoobril.

⬆ Finnairi Helsingi-Tallinn liini teenindavad lennukid ATR 72-500 on nüüd NORRA (Nordic Regional Airlines) värvides.

⬇ Politsei- ja piirivalveameti lennusalga käsutuses on kolm kopterit AW139, PPA näeb vajadust veel neljanda sama tüüpi kopteri järele.

Tallinna Lennujaam

Tallinn-Ülemiste Lennart Meri nimeline Lennujaam (TLL/EETN) asub neli kilomeetrit kesklinnast lõunas, asutamisaasta on 1936. Seega tähistati 2016. aastal lennujaama 80. aastapäeva.

Lennurada 26/08 on 45 meetrit lai ja alates 16. novembrist varasema 3070 meetri asemel 3480 m pikkune.

20. mail sai lõbusalt värvika kujunduse Suur-Sõjamäe tänava ääres asuv päästeõppuste jaoks mõeldud Tu-134A varasemate registritunnustega ES-AAP/CCCP-65890.

Maist novembrini oli lennurada lennuliiklusala laiendamise- ja rekonstrueerimistööde tõttu lühendatud 2570 meetrini ja oli teatud öödel lennuliikluseks suletud. Tööd korraldati nii, et regulaarset lennuliiklust praktiliselt ei häiritud.

Põhinäitajad aastatel 2015–2016

Reisijate arv kasvas võrreldes eelmise aastaga 2,5% ja on lennujaama ajaloos kolmandat korda üle kahe miljoni. Kaubavedude maht vähenes seevastu 13,7% ja suuri kaubalennukeid võis Tallinnas harvemini maandumas näha. Ligi poole (49%) kaubavedudest olid kullerpostiveod. Remondi tõttu lühendatud maandumisrada jättis 2016. aastal ära laevakruisidega seotud pööringulennud, mis varem toimusid põhiliselt lennukitega Boeing 747.

	2015	2016
Reisijate arv	2 166 820	2 221 615
sh välisliinidel	2 146 426	2 203 536

sh siseliinidel	20 237	18 079
Lennuoperatsioonide arv (tõus, maandumine)	41 513	40 938
Kaubavedude kogumaht (tonnides)	16 156	13 940
sh post	1 762	1 886

Regulaarne lennuliiklus

airBaltic jätkab kommet avada Tallinnast lennuliine sihtkohtadesse, kuhu lendas Estonian Air või lendab Nordica. 18. aprillil hakati lendama Tallinna ja Vilniuse vahel iga tööpäeva hommikul ja õhtul.

Suvel lisas Turkish Airlines Istanbul-Tallinna liinile senisele seitsmele kolm väljumist nädalas.

*Istanbul-Tallinna liinil
lendas sageli Boeing 737
suurim versioon 900ER.*

Vueling jätkas 2016. aasta suviste lendudega Barcelonast ning lisas juunis Rooma-Tallinna liini. Jätkus ka suvine lennuühendus Kreekaga, Ateena-Tallinna liinil lendas Aegean kaks korda nädalas. Lisandus veel teinegi liin Kreekasse, Ellinair avas liini Thessaloniki-Tallinn sama sagedusega.

*Ellinair kasutas lendudeks Tallinna
põhiliselt Leedus registreeritud
lennukeid Boeing 737-300.*

Soome lennufirma Go! Aviation kavatses hakata lendama Kuopio-Helsingi-Tallinna liinil kaheksakohalise lennukiga PC-12NG. Reisijad oleksid saanud liini kasutada kuutasu eest. Üritus lõppes siiski vaid proovilendudega.

Rahvusvaheliste regulaarlendude arv suvises ja talvises sõiduplaanis

	Nordica	airBaltic	Ryanair	Lufthansa	Finnair	SAS	Aeroflot	Turkish	Norwegian	easyJet	LOT
Amsterdam	7/7	7/7									
Berliin	6/0	3/2									
Bremen			2/0								
Brüssel	9/9										
Dublin			2/0								
Düsseldorf			2/2								
Frankfurt				21/ 20							
Girona			2/0								
Helsingi					33/ 41						
Istanbul								7/5			
Kiiev	7/5										
Kopenhaagen						18/9					
London			4/3							2/2	
Milaano			3/2							2/2	
Moskva							14/ 12				
München	14/14										
Oslo	10/11		2/0			6/3			4/3		
Pariis	3/0	3/3									
Riia		36/ 30									
Stockholm	17/15					22/ 19					
Trondheim	2/2										
Varssavi											9/11
Viin	5/2	2/2									
Vilnius	16/11	0/ 10									

Lendude arv suvise lennuplaani kehtivuse esimesel nädalal 27.03 - 02.04 ja talvises lennuplaanis.

Ryanairi kasutatavad lennuväljad olid Düsseldorf-Weeze, Milaano-Bergamo ja Oslo-Moss-Rygge. Londonis kasutas Ryanair Stanstedi, easyJet Gatwicki lennujaama. Berliini liinil lendasid Nordica ja airBaltic ikka veel avatud Tegeli lennuväljale.

Ühiskoodid olid Nordical Brussels Airlinesiga Tallinna-Brüsseli liinil ja Lufthansaga Müncheni omal. Osadel Finnairi lendudel oli ühiskood Air France'i, British Airwaysi, American Airlinesi, Japan Air Linesi ja Air Berliniga. Mitu lennukompaniid lisasid oma koodi airBalticu lendudele Riiast Tallinna – Etihad, Aegean ja Air Berlin. Tallinnast lähtuvatel airBalticu liinidel olid ühiskoodid Air France'iga (Pariis), KLMiga (Amsterdam) ja Austrianiga (Viin). Lufthansa lendudel Frankfurtist on ühiskood United Airlinesiga ja Austrianiga. Istanbul-Tallinna liinil on lisaks Turkish Airlinesi omale Singapore Airlinesi ja Adria Airwaysi kood.

Lennukompaniide osakaal reisijate koguarvust Tallinnas 2016. aastal

Kuigi airBaltic suurendas tublisti oma kohalolekut, on suurimaks kompaniiks Tallinnas aasta kokkuvõttes jätkuvalt Eesti oma lennufirma. Küll aga mõõdus airBaltic Ryanairist. Uuesti Tallinnasse lendama hakanud SAS on tõusnud kuuendale kohale, teised säilitasid enam-vähem oma turuosa.

Nordica	17%
airBaltic	15%
Ryanair	12%
Lufthansa	11%
Finnair	10%
SAS	8%
Smartlynx	7%
Aeroflot	5%
Turkish	3%
Norwegian	3%

Regulaarliinide reisijate sihtkohad Tallinnast 2016. aastal

Suurim sihtkoht on nagu aasta varemgi Frankfurt, kuid Helsingi on järele jõudnud.

Frankfurt	12%	London	5%
Helsingi	12%	Moskva	5%
Riia	10%	Amsterdam	4%
Oslo	7%	Milaano	4%
Stockholm	7%	Kopenhaagen	4%

Populaarseim liin oli Lufthansa Tallinn-Frankfurt.

Tartu Lennujaam

Tartu Lennujaam (TAY/EETU) paikneb Ülenurmel, 9 kilomeetrit Tartu kesklinnast edelas.

Lennurada: 1799 meetrit pikk ja 31 m lai asfaltkattega rada 08/26.

2016. aasta reisijate arv 29 594 oli eelmise aastaga võrreldes 40% suurem, Lennuoperatsioone tehti aasta jooksul kokku 4727.

Igapäevase regulaarse rahvusvahelise lennuühenduse tagas Finnair liiniga Helsingi-Tartu.

70. aastapäeva tähistanud lennujaamas laiendati reisijate ootesaali.

Kuressaare Lennujaam

Kuressaare Lennujaam (URE/EEKE) asub Roomassaares, kolm kilomeetrit Kuressaarest kagus.

Lennurajad: kaks ristuvat 30-meetri laiust sajatonnise kandevõimega lennurada, rada 18/36 pikkusega 2000 m ja rada 05/23 pikkusega 799 m.

Regulaarlennud Tallinna toimusid sagedusega 12 lendu nädalas, välja arvatud 1. aprillist 20. juunini. Paus lennuühenduses vähendas aastast reisijate arvu enam kui tuhande võrra.

9. aprillil saabus Kuressaarde esimene Soome linnadest Kuopioist, Jyväskyläst ja Joensuust kavandatud tsarterlendudest. Tellimislennud saabusid ka Visbyst.

Reisijaid oli 2016. aastal 13 289, lennuoperatsioone 1883.

Kuressaare Lennujaam haldab ka Ruhnu lennuvälja, kus on 500 m pikkune murukattega lennurada 14/32. Ruhnu lennuvälja reisijate arv oli 1415. Lennud Pärnusse ja Kuressaarde toimusid Saksa firma FLN FRISIA-Luftverkehr GmbH lennukiga BN-2 Islander.

Kärdla Lennujaam

Kärdla Lennujaam (KDL/EEKA) asub viis kilomeetrit Kärdlast kagus mere ääres. Asutamisaasta 1963.

Lennurada: 32/14, 1520 m.

Regulaarne lennuühendus on Tallinnaga, liini teenindas aprillini lennufirma Avies, juunist Transaviabaltika. Lennusagedus oli 12 lendu nädalas.

Reisijaid oli 2016. aastal 7547, lennuoperatsioone 1233.

Pärnu Lennujaam

Pärnu Lennujaam (EPU) asub neli kilomeetrit Pärnu kesklinnast loodes. Lennuraja 03/21 kasutatav pikkus on 799 meetrit.

Regulaarliinid: Pärnu-Ruhnu, Pärnu-Kihnu. Neil liinidel lendas Saksa lennufirma FLN FRISIA lennukiga BN-2 Islander.

Juulis maandus Pärnus Soome lennundusveteranide klubi DC-3.

Rootsi firma LfV Aviation Consulting hinnangu alusel vajab Pärnu lennujaam investeringuteks 13 miljonit eurot, sellise taotluse 2017. aasta riigieelarvesse lisamiseks tegid ühiselt omavalitsusliit, maavanem ja linnapea.

Reisijaid oli 2016. aastal 1196, lennuoperatsioone 1017. Pärnu Lennujaama haldusalas oleva Kihnu lennujaama reisijate arv oli vaid 319. Regulaarlennud Kihnu lõpetati seoses parema jääklassiga laeva valmimisega.

Maailm

Lennukitööstus

Andmed kahe suure reisilennukite ehitaja 2016. aasta kohta on alljärgnevas tabelis. Tellimuste arv ei ületa kummagi tootja puhul enam tuhande piiri, nagu oli veel mõned aastad tagasi. Airbusi toodangumaht oli kompanii jaoks rekordiline, kusjuures detsembris said kliendid Airbusi neljast tehasest kokku koguni 111 lennukit. Saja aasta juubelit tähistanud Boeing ehitab reisilennukeid Airbusist veelgi enam.

Boeing				Airbus		
Mudel	Telliti	Toodeti		Mudel	Telliti	Toodeti
737	550	490		A320 seeria	607	545
747	17	9		A330	83	66
767	26	13		A350	41	49
777	17	99		A380	0	28
787	58	137				
Kokku	668	748			731	688

Veerus “Telliti” on kogutellimuste arvust maha võetud aasta jooksul tühistatud varasemate tellimuste arv. Veerus “Toodeti” on tellijatele üle antud lennukite arv.

Oktoobris oli Airbusil põhjust tähistada olulist sündmust - 10 000. lennuki üleandmist tellijale. Juubelilennukiks oli Singapore Airlinesi A350-900.

Embraer andis tellijatele üle 117 äri- ja 108 reisilennukit (90 E175, 11 E190, 7 E195).

Päikesepaneelidelt saadava energia jõul lendav Solar Impulse 2 HB-SIB sooritas 43 041 km pikkuse ümbermaailmareisi. Reis algas Abu Dhabis 9. märtsil 2015 ja lõppes 26. juulil 2016.

Lennundusnäitused

24.-26. mai. EBACE, Genf, Šveits. Esmaesitluse tegid Boeing 787-8 Dreamlineri VVIP versioon ja šveitslaste oma lennukitootja Pilatuse esimene rektiivärilennuki mudel PC-24. Airbus teatas otsusest luua A350-900 baasil 25-kohaline ACJ350XWB, mille lennukaugus on pool maakera ümbermõõdust.

1.-4. juuni. ILA, Berliin, Saksamaa. Ikka veel avamata Brandenburgi lennujaama naabruses asuvas näitusekompleksis toimunud üritusel oli uudistena väljas Aerobusi kahemootoriline eksperimentaalkopter Bluecopter, mis tavalennu ajal lendab

Aerobusi Bluecopter Berliinis.

vaid ühe mootori jõul ning Saksa-Katari ühistööna valminud ühe diiselmootoriga patrull-lennuk Q01.

11.-17. juuli. Farnborough, Inglismaa. Suurima meediatähelepanu osaliseks said viienda põlvkonna hävituslennuki F-35 Lightning II kauaoodatud demolennud. Embraerilt oli kaks esmaesitlust, transpordilennuk KC-390 ja reisilennukite E2-seeria esimene mudel E190-E2. Üle ookeani saabus kohale ka hiljuti katselende alustanud Boeing 737 MAX-seeria esindaja MAX8. Suurim tehing toimus Airbusi lennukitega A321neo, mida AirAsia tellis 100. Hiina liisingufirmad China Aircraft Leasing ja AVIC teatasid kokku 90 omamaise reisilennuki ARJ21-700 ostust.

1.-6. november. Airshow China, Zhuhai, Hiina. Avapäeval tegid üheminutilise demolennu kaks Hiina uusimat hävituslennukit J-20. Näituseväljakul oli eksponaatide seas nelja turbo-prop mootoriga amfiiblennuk AG600, mille esmalend oli kavandatud 2017. aasta alguseks. 63,5 tonnise stardimassiga AG600-st saab maailma suurim amfiiblennuk. Mudelina oli näitusesaalis Hiina-Vene ühistööna kavandatav laiakereline reisilennuk C929.

Suuremad reisi- ja transpordilennukite tellimused

Lisaks lennundusnäituste jaotises mainitutele sõlmiti või kinnitati 2016. aasta jooksul alljärgnevad kokkulepped lennukite ostuks (sulgudes plussmärgiga ostuoptsioonide arv).

Airbus. 21. jaanuar Gulf Air 17 A321neo ja 12 A320neo; 29. aprill Delta Air Lines 37 A321 ja China Eastern 20 A350-900; 27. detsember Go Air 72 A320neo; samal päeval Iran Air 46 A320 seeria lennukit ning laiakerelistest 36 A330 ja 16 A350. Tähelepanuväärne, et esialgses lepingus olnud 12 A380 jäid iraanlaste lõplikust tellimusest välja.

Boeing 737. 21. jaanuar Southwest Airlines 58 737-800, neist 25 olid varasema 737-700 tellimuse muutmised; 22. mai VietJet sada 737 MAX 200; 27. juuli Malaysia Airlines 25 MAX8; 28. detsember GECAS 75 MAX; 30. detsember SpiceJet (India) 100 MAX.

Boeing 747. 27.oktoober UPS 14 747-8F.

Boeing 767. 29. august USAF 19 767-2C.

Boeing 787. 5. oktoober. Qatar Airways 30 787-9, lisaks veel 10 777-300ER tellimine ja esialgne ostusoov 60-le 737 MAX8-le.

Bombardier C-series. 28. aprill Delta Air Lines 75 (+50) CS100, optsoone saab soovi korral muuta CS300 ostuks; 28. juuni Air Canada 45 (+30) CS300.

Embraer. 15. november. United Airlines 24 E175.

Esmalennud

29. jaanuar. Algasid maailma edukaima reaktiivreisilennuki Boeing 737 uue seeria MAX esimese versiooni katsetused. Boeing 737 MAX8 N8701Q tõusis õhku Seattle'i lähedal asuvalt Rentoni lennuväljalt ja maandus kaks ja kolmveerand tundi hiljem naabruses Boeing Fieldi lennurajal.

22. aprill. Jaapanist sai neljas riik, kus on loodud viienda põlvkonna hävituslennuk. Mitsubishi eksperimentaallennuk X-2 ShinShin 51-0001 tegi esimese, napi poole tunni pikkuse lennu Nagoya-Komaki lennuväljalt Gifu lennubaasi.

23. mai. Embraeri E2-seeria kolmest mudelist esimesena valmis keskmise suurusega E190-E2. Lennuki PR-ZEY esimene lend toimus plaaneeritud isegi varem, mis on lennukiehituses harukordne. Lend algas Embraeri kodulennuväljalt São José dos Campos ja kestis kolm tundi ja 20 minutit.

17. august. 92 meetri pikkune õhulaev Airlander 10 tegi veerandtunnise lennu Londoni lähedal asuvalt Cardingtoni lennuväljalt. Nädal hiljem sai õhusõiduk teisel lennul maandumisel vigastada ja katselennud peatati.

4. november. Bombardieri uhkeim ärilennuk on nüüd Global 7000. Prototüübi C-GLBO esimene lend algas Toronto lennuväljalt ning kestis kaks ja pool tundi.

24. november. Airbus oli niivõrd kindel oma uusima mudeli A350 teise versiooni esmalennu probleemideta toimumises, et kutsus Toulouse'i sündmuse tunnistajaks sadu ajakirjanikke ja teisi külalisi. A350-1000 F-WMIL tõusis Toulouse-Blagnaci lennuväljalt õhku umbes tund enne keskpäeva ja maandus samas pärast enam kui neli tundi kestnud lendu.

17. detsember. Gulfstreami järjekordne reaktiivrilennuki mudel G600 sobiva registritunnusega N600G tegi ligi kolmetunnise lennu Savannahi lennuväljalt USAs.

20. detsember. Toimus Boeingu ja Saabi koostöös valminud ühemootorilise reaktiivõppelennuki T-X prototüübi N381TX ligi tund aega kestnud esmalend St. Lousi lennuväljalt. Lennuk osaleb USA õhujõudude konkursil 350 uue õppelennuki soetamiseks.

Lennuõnnetused

2016. aastal oli lennuõnnetuste suhtes keskmine aasta. Kui oleks saanud terroriste lennukitest tõhusamalt eemal hoida, siis lennuohutuse mõttes isegi hea aasta.

Lennuõnnetused reisi- ja transpordilennukitega 2016. aastal

Kuupäev	Lennuk	Lennu- kompanii	Registri- tunnus	Õnnetuskoht	Reisijaid, meeskond	Hukkunuid (+maa peal)
08.01	CRJ200PF	West Air Sweden	SE-DUX	Oajevagge, Rootsi	2	2
Oslost Tromsøsse teel olnud kaubalennuk teatas hädaolukorrast ja kadus peagi radarilt. Meeskond oli sattunud lennuandmete tõlgendamisega segadusse ja kaotas lennuki üle kontrolli. Lennuki vrakk leiti Oajevagge järve lähedastest mägedest Norra piiri lähedal.						
02.02	A321	Hermes Airlines /Daallo Airlines	SX-BHS	Mogadishu lähedal, Somaalia	81	1
Terrorist õhkis Airbusi pardal pommi, mille ainsaks ohvriks osutus ta ise. Arvutisse peidetud lõhkeseadme käivitaja paiskus lennukist välja plahvatuse tulemusena lennuki-keresse tekkinud augu kaudu, lennuk ise maandus reisi lähtekohas Mogadishu lennuväljal.						
24.02	DHC-6-400	Tara Air	9N-AHH	Dana, Nepaal	23	23
Kohalikul lennul olnud lennukiga kadus raadioside, vrakk leiti mägedest umbes kolme km kõrgusel. Lennu ajal said lendurid kaks korda hoiatuse maapinna lähedusest.						

Kuupäev	Lennuk	Lennu- kompanii	Registri- tunnus	Õnnetuskoht	Reisijaid, meeskond	Hukunuid (+maa peal)
15.03	Arava 201	Ecuadori Armee	E-206	Pastaza, Ecuador	22	22
Allakukkunud lennukis oli 19 langevarjurit.						
19.03	Boeing 737-800	flydubai	A6-FDN	Rostov, Venemaa	62	62
Kukkus alla teisel maandumiskatsel, olles eelnevalt oodanud kaks tundi õhus ilmaolude paranemist. Ka teine katse otsustati katkestada, kuid uuesti kõrgust koguda ei õnnestunud ning lennuk purunes kokkupõrkel lennurajaga.						
13.04	BN-2T	Sunbird Aviation	P2-SBC	Kiunga, Paapua Uus-Guinea	12	12
Lennuk kukkus püstloodis alla kilomeeter enne Kiuanga lennuväljarada. Üks mootoritest oli kütuse puudusel seiskunud ja varingusse sattunud lennukis liikumahakanud last muutis tasakaalukeset, tehes lennuki päästmise võimatuks.						
19.05	A320	EgyptAir	SU-GCC	Egiptuse ranniku lähedal	66	66
Pariisist Kairosse teel olnud lennuk kukkus Vahemerre 280 km kaugusel Egiptuse rannikust. Lõhkeaine jäljed leitud rusudelt viitavad terrorismile.						
27.06	Boeing 777-300ER	Singapore Airlines	9V-SWB	Changi, Singapur	241	0
Singapurist Milaanosse startinud lennuk pöördus tagasi, kui ühe mootoriga tekkis õliprobleem. Maandumisel süttis Boeingu parem tiib, tulekahju kustutati paari minutiga.						
01.07	Il-76TD	Vene Eri-olukordade Ministeerium	RA-76840	Baikali järve lähistel, Venemaa	10	10
Irkutskist startinud lennuk kukkus alla metsatulekahju kustutamise lennul. Vaatamata hoiatussignaalidele juhtis meeskond lennuki kokkupõrkekursile mäenõlvaga.						
22.07	An-32	India Õhujõud	K-2743	Bengali laht, India	29	29
Chennaist startinud ja Andamani saarele suundunud lennuk oli Bengali lahe kohal 280 km kaugusel rannikust, kui kadus radarilt. Lennukivraki otsingud merepõhjast jäid tulemusteta.						
03.08	Boeing 777-300	Emirates	A6-EMW	Dubai, AÜE	300	0+1
Indiast Thiruvananthapuramist saabunud lennuk süttis maandumisel Dubai lennurajal. Meeskond otsustas katkestada maandumise ja minna teisele ringile, jõudis isegi teliku sisse tõmmata, kuid tegi oma otsuse siiski liiga hilja. Hukkus üks tuletõrjujatest.						

Kuupäev	Lennuk	Lennu- kompanii	Registri- tunnus	Õnnetuskoht	Reisijaid, meeskond	Hukunud (+maa peal)
28.10	MD-10-10F	FedEx	N370FE	Fort Lauderdale, Florida, USA	2	0
Maandumisel purunes vasakpoolne telik, maaga kokku puutunud mootor eraldus ja tiib süttis. 84,5 tuhat lennutundi teinud lennuk tuli maha kanda.						
28.11	Avro RJ85	LaMia	CP-2933	Medellin, Kolumbia	77	71
Brasiiliast São Paulost startinud ja Boliivias Santa Cruzis tankimispeatuse teinud lennuk jalgpallimeeskonnaga pardal oli teinud pika lennu ja kütusevaru hakkas juba lõppema, kui lennujuhid andsid korralduse jääda maandumisootele. Kütuse lõppedes kukkus seiskunud mootoritega lennuk mägedesse.						
03.12	PZL M28	Indoneesia Politsei	P-4201	Tanjung Pinang; Indoneesia	13	13
Pangkal Pinangist Batami suundunud lennuk oli lähtekohast umbes 75 km kaugusele jõudnud, kui kukkus Lõuna-Hiina merre. Kalurid leidsid merest ohvreid ja rususid.						
07.12	ATR 42-500	PIA	AP-BHO	Abbottabad, Pakistan	47	47
Kohalik lend Chitralist pealinna Islamabadi kohale ei jõudnud. Meeskond teatas mootoririkkest, seejärel side katkes. Mägedesse kukkunud lennukis keegi ellu ei jäänud.						
18.12	C-130H Hercules	Indoneesia Õhujõud	A-1334	Wamena, Indoneesia	13	13
Lennuk purunes mäenõlval vaid pooleteist kilomeetri kaugusel lennurajast.						
25.12	Tu-154B2	Venemaa Õhujõud	RA-85572	Adleri lähistel, Venemaa	92	92
Moskvast Süüriasse suundunud lennuk tegi tankimispeatuse Sotši Adleri lennuväljal. Sealt õhku tõustes kukkus Tu-154 paar minutit pärast õhkutõusmist Musta merre. Teiste seas hukkusid Aleksandrovi nimelise koori liikmed. Võimalikuks õnnetuse põhjuseks on peetud tagatiibade vale asendit õhkutõusmisel ja ka lennuki ülekoormatust.						

Euroopa Liidu „mustas nimekirjas“ on tabelis olevatest lennukompaniidest Tara Air.

Ilmunud raamatud

Mads Michael Hastrup Nilsson. Estonian Air. Eesti rahvusliku lennufirma lugu 1991-2015. 320 lk., PANBALTICA OÜ.

210 leheküljel (ülejäänud osa on raamatu inglisekeelne lühiversioon) on Estonian Airi ajaloo kokku võtnud aastatel 1996-2005 firmas töötanud taanlane. Enamus sellest ajast töötas ta finantsdirektorina, sellest ka lennukompaniis toimunu kirjeldamine eeskätt majandusinimese pilgu läbi. Autor on kaunis kriitiline lennukompaniile saatuslikuks osutunud Euroopa Komisjoni otsuse, Estonian Airi eelviimase juhi Tero Taskila ning Eesti mõningate poliitikute ja ajakirjanduse suhtes.

Raivo Kask. Lendur. Tööl all- ja ülalpool pilvi. 440 lk., Se&Js Kirjastus.

Teeneka lenduri mälestused piloodiõpingutest ning tööst Aeroflotis ja Estonian Airis, lisaks on kirjutatud lennundusest Eestis ja üldiselt. Ka selle raamatu autorit on häirinud Eesti ajakirjanduse ülereageerimine iga väiksema Estonian Airi lennukitega toimunud intsidendi puhul.

Mati Iila. Aviaator 2. Ametnikuna Eesti Vabariigi avalikus teenistuses. 588 lk., Grenader Grupp.

Paljudel ametikohtadel, sealhulgas 1995. aastal Lennuameti juhi kohal töötanud aviaatori elulooraamatu teine osa.

Kirjastuselt **aeropress** on ilmunud:

Lennundusaasta 2001. © Aeropress 2002. 40 lk.

Lennundusaasta 2002. © Aeropress 2003. 32 lk.

Lennundusaasta 2003. © Aeropress 2004. 28 lk.

Lennundusaasta 2004. © Aeropress 2005. 30 lk.

Lennundusaasta 2005. © Aeropress 2006. 30 lk.

Lennundusaasta 2006. © Aeropress 2007. 32 lk.

Lennundusaasta 2007. © Aeropress 2008. 32 lk.

Lennundusaasta 2008. © Aeropress 2009. 32 lk.

Lennundusaasta 2009. © Aeropress 2010. 30 lk.

Lennundusaasta 2010. © Aeropress 2011. 32 lk.

Lennundusaasta 2011. © Aeropress 2012. 32 lk.

Lennundusaasta 2012. © Aeropress 2013. 31 lk.

Lennundusaasta 2013. © Aeropress 2014. 28 lk.

Lennundusaasta 2014. © Aeropress 2015. 28 lk.

Lennundusaasta 2015. © Aeropress 2016. 28 lk.

Eesti lennunduses aasta jooksul toimunu lühikokkuvõte. Värvifotod. Tähtsamad lennundussündmused mujal maailmas.

Väike lennukimääraja. © Aeropress 2001. 24 lk.

Eesti lennujaamu külastanud lennukitüüpide lühikirjeldus seisuga suvi 2001.

Terror pealpool pilvi. Külliki Luczkowski. © Aeropress 2002. 74 lk.

Vägivallajuhtumid lennukite ja lennureisijatega reisilennunduse algaegadest kuni tänapäevani üle maailma, sh Eestis.

Õnnesärgis. Külliki Luczkowski. © Aeropress 2005. 48 lk.

Inimeksimuste ja loodusjõudude põhjustatud õnneliku lõpuga juhtumised reisi-lennukitega.

Raamatud on müügil laia valikuga raamatukauplustes ja laenu-tatavad raamatukogudest. OÜ Aeropress müüb oma raamatuid ka ise, tellida saab aadressil kylliki.luczkowski@mail.ee

9 771406 1938013

1 6

ISSN 1406-9385